

De Lange

dat überhaupt al mogelijk is. Dat punt is door beide vorige sprekers uitgediept en ik zal er verder niet veel woorden aan wijden.

Het vierde punt is dat de enige mogelijkheid voor de betrokken partners van de AOW'ers om de korting te compenseren, is om de arbeidsmarkt op te gaan. Maar welke arbeidsmarkt? In de huidige situatie heeft iemand boven de 50 die zijn baan verliest een kans van 1:13 om weer aan de slag te komen. Dat zijn cijfers van het UWV. Voor vrouwen tussen 60 en 65 jaar zijn de kansen nog aanzienlijk lager. Waar is het werkgelegenheidsbeleid van deze regering voor ouderen, maar ook voor starters? Waar blijft de druk op de werkgevers die volgens allerlei enquêtes slechts minimale bereidheid vertonen om ouderen in dienst te nemen? Hier ligt naar de mening van mijn fractie de problematiek waarmee onze economie en ons land kampt. "Kampt": het is bijna Freudiaans!

Het vijfde punt is dat het vertrouwen in de overheid door deze en andere maatregelen wordt uitgehold. Het is opvallend hoe met name onder ouderen die toch traditioneel een groot vertrouwen in de overheid hadden – de overheid die over ons geplaatst is – sprake is van een enorme woede, radeloosheid en onzekerheid over wat hen overkomt en gaat overkomen. Ik spreek regelmatig voor grote groepen ouderen en je staat versteld van de emoties die dit soort maatregelen bij de mensen oproept. Ze voelen zich machteloos, radeloos en zonder verdediging. We zouden dat niet moeten willen. Wat de overheid hen te bieden heeft, is vooral stigmatisering. Vergrijzing is uitgeroepen tot een van de grote problemen van ons huidige tijdsgewricht. Het is welhaast een scheldwoord geworden.

Hoe verder? Zolang niet ten aanzien van de groeiende groep ouderen met de allerhoogste prioriteit wordt gewerkt aan een cultuuromslag zullen de problemen alleen maar groeien. Mijn fractie zet zich graag met hart en ziel in om aan dat proces een bijdrage te leveren. Het huidige wetsvoorstel is echter een grote stap in de verkeerde richting.

Ik zie de reactie van de minister met belangstelling tegemoet.

De voorzitter:

Mijnheer De Lange! Namens de Kamer feliciteer ik u met uw maidenspeech. Namens de Onafhankelijke Senaatsfractie hebt u zojuist gesproken over de gevolgen van de door de regering voorgestelde korting op de toeslag voor partners van AOW-gerechtigden. In publicaties en openbare optredens hebt u zich in de afgelopen jaren vaak uitgesproken over de positie van ouderen en gepensioneerden, met name in uw functie als voorzitter van de Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen. Dat bent u van mei 2009 tot januari 2011 geweest. Ook was u lid van de Deelnemersraad van de Stichting Pensioenfonds ABP.

Het is een bijzonder toeval dat in de eerste plenaire vergadering van deze nieuwgekozen Kamer waarin wij debatteren over het regeringsbeleid, u het woord mag voeren over een onderwerp dat u na aan het hart ligt. Anders gezegd, u valt met de neus in de boter.

Het moge duidelijk zijn dat de Eerste Kamer over zeer uiteenlopende wetsvoorstellen debatteert en u als aanvoerder van een eenmansfractie vele bijdragen zult leveren op tal van andere terreinen, waarop wij uw deskundigheid nader zullen leren kennen.

Uw gevarieerde loopbaan in het wetenschappelijk en toegepast onderzoek aan de Universiteit van Amsterdam,

de Vrije Universiteit en bij Shell is een aanwijzing voor uw brede oriëntatie. Van 1988 tot 2004 was u hoogleraar laserspectroscopie aan de Universiteit van Amsterdam en daarvoor was u hoogleraar moleculaire spectroscopie aan de Vrije Universiteit. Daarnaast bent u actief in organisaties voor het behoud van het Noord-Hollands landschap. Met deze gevarieerde kennis en betrokkenheid zult u in deze Kamer stellig nog vaak van u laten horen. Ik wens u daarmee veel succes!

Degenen die de agenda en de notulen van de vergadering van het College van Senioren hebben gelezen, zullen daaruit hebben opgemaakt dat het gelet op het grote aantal nieuwe leden in de Kamer – 39 in getal – regelmatig zal voorkomen dat maidenspeeches worden gehouden. Het was altijd gebruikelijk om na de maidenspeech even te schorsen, zodat degene die de speech had gehouden, kon worden gelukgewenst. Nu hebben we afgesproken dit te doen bij de eerstvolgende schorsing in het debat.

We krijgen nu de tweede spreker die zijn maidenspeech gaat houden en dat is de heer Backer. Die zal ik ook toespreken en dan zijn we aan het einde van de eerste termijn van de Kamer. In de schorsing kunnen we beide heren van harte gelukwensen.

De heer Backer (D66):

Voorzitter. Ook mijn felicitaties voor uw verkiezing! Het is een voorrecht om zo snel daarna hier voor het eerst het woord te mogen voeren. Ik kan u verzekeren dat u een veel kortere felicitatie aan mijn adres kunt richten; ik heb geen leerstoelen bezet, zoals mijn illustere voorganger, die ik ook feliciteer met zijn maidenspeech.

Mij past enige terughoudend, omdat de fractie van D66 niet aan de beraadslagingen over dit wetsvoorstel in december vorig jaar heeft deelgenomen. Ik begrijp dat het een gewoonte is om dan ook enige bescheidenheid te tonen. Wij hebben echter wel een mening over dit wetsontwerp. Het is een specifieke maatregel die gemotiveerd wordt door een generieke noodzaak tot ombuigingen en zij maakt dus onderdeel uit van de ombuigingsinspanningen van dit kabinet. De motivatie gaat eigenlijk ook niet veel verder. Ik wil de minister geen onrecht doen, maar daar komt de toelichting toch steeds op neer. Ik zal de inhoud van het wetsvoorstel ook niet verder behandelen, want die is bekend.

De korting van de partner is voorzien voor 2015. Daarover is zelfs al een Postbus 51-campagne gevoerd, heb ik begrepen. Ik zou graag van de minister willen weten of dat inderdaad juist is, want dat is natuurlijk onderdeel geweest van een behoorlijke overgangstermijn. Die individualisering vanuit het sociaal-liberale gedachtegoed steunen wij, maar deze onverhoedse ingreep is toch wel een andere. Er zouden toch ook mogelijkheden moeten zijn die het rechtsgevoel wel bevredigen, bijvoorbeeld het voorstel te beperken tot nieuwe gevallen. Dit geldt voor iedereen. Ik begrijp dat het antwoord daarop natuurlijk zal zijn dat nieuwe gevallen te weinig opleveren. Bovendien zou het wetsontwerp dan weer gewijzigd moeten worden, maar als je denkt aan rechtvaardige oplossingen zou dat er één kunnen zijn.

Met de verhoging van het percentage en de inkomensgrens lijkt een rechtvaardiging te zijn gevonden vanuit een inkomenspolitieke gedachte. Toch verbaas ik mij over de logica daarvan. Eerst is 6% een passend percentage, maar dat was van de voorganger van deze minister.

Backer

Dan is het 8% voor iedereen met een gezamenlijk inkomen vanaf € 20.000 en vervolgens wordt het 8% vanaf € 30.000. Elke keer is het percentage passend. Die logica kan ik niet zien. Er is ook geen differentiatie te zien. Ik kan maar één ding zien, namelijk dat er steeds grosso modo hetzelfde bezuinigingsbedrag uit moet komen. Mijn fractie vindt het niet verstandig om met specifieke maatregelen inkomenspolitiek te bedrijven, die bovendien nog niet eens goed overzienbaar is. Er worden percentages in de brief genoemd die het ministerie met bewonderenswaardige snelheid dit weekend heeft bezorgd, maar dat zijn geen cumulatieve getallen. De brief gaat er ook niet dieper op in, maar waarschijnlijk is het ook niet goed te overzien, temeer daar het kabinet nog een groot aantal ingrepen met inkomenspolitieke effecten heeft aangekondigd. Ik wijs in dit verband op de zorg en niet zozeer op de kindregelingen voor deze groep.

Als dit allemaal bij elkaar wordt geplaatst, te weten de groep waarover het gaat, de tijd waarin het moet en de tijd die ook al is verstreken sinds staatssecretaris Klijnsma de eerste gedachte hiertoe opperde – ik zag overigens in de Handelingen dat de minister niet naliet om dat onze collega's van de PvdA in te wrijven – zien we dat sindsdien niets echt is gepresteerd. Nu zou het onverhoeds op 1 augustus moeten worden ingevoerd. Is het dan niet fair om even rust aan dit front te behouden en te kijken naar de echte structurele wijzigingen in de AOW? Het staat voor mijn fractie wel vast dat er structurele wijzigingen zullen komen. Onze opvattingen daarover zijn bekend. Zij betreffen andere maatregelen dan die het kabinet voor ogen heeft. Als de structurele maatregelen om de begrotingsdiscipline op orde te brengen, en dat steunen wij, niet worden genomen, waarbij ik denk aan de structurele aanpak van de AOW, de verkorting van de WW-duur en de hypotheekrenteaftrek, om maar een paar onderwerpen te noemen, ja, dan ga je sprokkelen. Dit is inderdaad sprokkelwerk. Het gaat ten laste van een bepaalde groep die er niet op hoeft te rekenen en die in onzekerheid wordt gebracht. Er is maar één zekerheid, namelijk dat deze groep eerder aan de beurt komt dan de wijziging van de AOW zelf. Tegen de tijd dat deze partners zelf de AOW-leeftijd bereiken, zal deze er wel anders uitzien.

Concluderend. De ingreep tast de rechtszekerheid en de betrouwbaarheid aan van de overheid, zonder dat de noodzaak voor ons overtuigend is aangetoond. Dat zou in een enkel geval best kunnen, maar hier niet. Dat wordt verzwaard door de gedachte dat oudere mensen, die ook op vakantie gaan, als zij terugkeren van vakantie een korting op de toeslag aantreffen. Wij vinden dat niet gepast. Zoals het er nu uitziet, kunnen wij dit wetsvoorstel dan ook niet steunen.

De voorzitter:

Mijnheer Backer, ook u mag ik gelukwensen met uw maidenspeech. U hebt gesproken over het wetsvoorstel dat gevolgen heeft voor de financiële armslag van gepensioneerden en hun partners. Sinds 2005 bent u landelijk actief in D66, onder meer als voorzitter van de permanente programmacommissie, van 2005 tot 28 mei 2011, en als voorzitter van de Hans van Mierlo Stichting, het wetenschappelijk bureau van de partij. Uw entree in de Eerste Kamer is tevens uw eerste formele functie in een vertegenwoordigend orgaan.

U maakt, vergeleken met vele andere Kamerleden, relatief wat later uw entree in de landelijke politiek, alhoewel, u was van 1979 tot 1983 persoonlijk medewerker van het

toenmalige Kamerlid Laurens-Jan Brinkhorst. We mogen dan ook zeggen dat u na 30 jaar op het Binnenhof terugbent van weggeweest. U vervulde en vervult diverse managementfuncties in het nationale en internationale bedrijfsleven. Zowel in de energiesector als in de luchtvaart had en hebt u veel te maken met ondernemingsrecht en de regulering van Europese markten, terreinen die in hoge mate worden beïnvloed door nationale en internationale wetgeving. Uw kennis op dit terrein zal u in dit huis stellig van pas komen. Ik wens u dan ook veel succes met uw lidmaatschap van de Eerste Kamer.

(applaus)

De voorzitter:

Dames en heren, u kunt beide collega's die een maidenspeech hebben gehouden, van harte gelukwensen.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 16.20 uur tot 16.45 uur geschorst.